

ΓΡΑΦΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΥΡΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ένα ζήτημα που δέ μελετήθηκε ως τώρα στον τόπο μας με τη σοβαρότητα που αξίζει, είναι ο θεσμός των γραφείων για την εξεύρεση εργασίας, θεσμός τόσο περισότερο αναγκαίος, ιδιαίτερα στα τελευταία χρόνια, όσο τεράστιο παρουσιάστηκε σε μās το πρόβλημα της ανεργίας μετά τη Μικρασιατική καταστροφή.

Βέβαια δέν έλειψαν, κύρια στην άρχή, άρκετές προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση, και κρατικές και ιδιωτικές, όμως επειδή άκριβώς ήταν μεμονωμένες, χωρίς σύστημα, χωρίς συντονισμό στη κατεύθυνση και χωρίς μελετημένη οργάνωση, δέν μπόρεσαν να φέρουν πραγματικά αποτελέσματα· κι όλη ή εργασία που έγινε ως προς τό σημείο αυτό, παρ' όλες τις παραπάνω άτέλειες, μηδαμινή άπέναντι των αναγκών, έπαρκής βέβαια συγκριτικά με τα υπάρχοντα μέσα, όφείλεται μόνο στο ζήλο που έδειξαν μερικά άτομα, είτε κρατικοί υπάλληλοι είτε μέλη ιδιωτικών οργάνώσεων.

Και είναι άξιο θαυμασμού—όπως τόσες φορές είπώθηκε—πώς όλος αυτός ο προσφυγικός πληθυσμός, κύρια ο άστικός και ιδιαίτερα οι γυναίκες, μπόρεσε να βρει δουλειά και να ζήσει—έστω και όπως ζει—ώ: σήμερα.

Άλλά τό πρόβλημα της ανεργίας δέν λύθηκε ούτε θά λυθεί εύκολα, για κάμποσα τουλάχιστον χρόνια ακόμα, αν δέν συντονιστούν οι προσπάθειες όχι μόνον του κράτους, αλλά και του Δήμου, και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας άκόμη, για τη λύση του.

Δέν πρόκειται σήμερα να σχοληθώ γενικά με τό πρόβλημα αυτό που κι από την άρχή άπασχόλησε τό Σ.Ε.Δ.Γ. Τό έβιξα μόνο για να τονίσω τη σπουδαιότητα του θεσμού των γραφείων για την εξεύρεση εργασίας, χωρίς να μου διαφεύγει ότι μόνος αυτός, σήμερα μάλιστα με τη μορφή που έχει τό ζήτημα της ανεργίας, ιδιαίτερα της γυναικείας, δέν άρκει, και ότι χρειάζεται συστηματική οργάνωση της άνεκπαίδευσης (reeducation), τόσο στα τεχνικά έπαγγέλματα όσο και στα υπαλληλικά.

Τά γραφεία εργασίας είναι στις περισσότερες χώρες ώργανωμένα από τους δήμους με έπιχορήγηση κρατική. Άλλού είναι μόνο δημοτικά ή κοινοτικά ή και μόνο κρατικά. Άκόμη σημαντικά εις αποτελέσματα είναι τά γραφεία εργασίας των επαγγελματικών οργάνώσεων προς έξυπνότητα κυρίως των μελών των.

Άλλ άς δοΰμε τί υπάρχει εδώ. Οι Δήμοι δέν έκαμαν τίποτα στο σημείο αυτό. Η ιδιωτική πρωτοβουλία διά μερικών συνδέσμων και ιδιαίτερα του κρατικού Πατριωτικού Ίδρύματος κάτι προσπάθησε να κάνει μετά τη Μικρασιατική καταστροφή, χωρίς άπτά αποτελέσματα.

Τά γραφεία εργασίας των επαγγελματικών σωμάτων εργάστηκαν καλά σε μερικούς κλάδους, όπως των ναυτεργατών, υπαλλήλων ξενοδοχείων, άρτεργατών κλπ., όμως ήταν φυσικό να μη θέλουν να περιλάβουν άλλους άεργους εκτός των μελών των από φυσικό και έντελώς δικαιολογημένο φόβο, του επαγγελματικού άνταγωνισμού και της μοιραίας έφαρμογής του νόμου της έπιλογής των ίκανότερων στην περίπτωση έξαιρετικής προσφοράς εργατικών χειρών.

Τό Κράτος χώρια από τις φροντίδες για τη παροχή εργασίας σε γεωργούς—γεωργική άποκατάσταση—δέν έκανε πολλά πράγματα για τά άστικά έπαγγέλματα.

Όμως τό Έλληνικό Κράτος έχει αναλάβει σύμφωνα με τη Διεθνή Σύσταση που καταρτίστηκε στη Διεθνή Συνδιάσκεψη της Έργασίας στην

Ούάσιγκτον και που ισχύει ως νόμος του Κράτους, την ύποχρέωση να ιδρύσει δίκτυο γραφείων εργασίας. Άπό τότε έχει συσταθεί ένα μικρό κρατικό γραφείο του είδους αυτού, που αν έκανε κάτι στην άρχή του προσφυγικού κατακλυσμού, για τους λόγους που ανέφερα παραπάνω και γιατί υπήρχαν τότε μεγάλα κενά σε διάφορες βιομηχανίες, σήμερα δέν ήμπορεί πιά να εργαστεί παρά άνεπαρκέστατα, μδλο τό ζήλο, του εργαζόμενου προσωπικού. Γιατί άπλούστατα λείπει ή οργάνωση· γιατί χρειάζεται ολοκληρωτό δίκτυο τέτιων γραφείων έαπλωμένο, κύρια μόνο στις κυριώτερες μάλιστα στις δευτερευόντες πόλεις της Παλαιάς Έλλάδος με άπ ευθείας συνεννόηση για τις καθημερινές λεπτομέρειες της ύπηρεσίας. Γιατί χρειάζεται ένοποίηση στο σύστημα τη: εκτέλεσεως της εργασίας που εύκολύνει την ταχύτητα της διεκπεραίωσης στα γραφεία αυτά—υπάρχουν έφαρμοσμένα με πολλή έπιτυχία τέτια συστήματα, κύρια στην Άμερική, από πολλά χρόνια—χρειάζεται άκόμη ένότητα στην κατεύθυνση της ενεργείας των που μπορεί να γίνει για τον έλεγχο των γραφείων αυτών και για να βάσει τις βάσεις της ενεργείας των, υπάρχει ένα γενικό συμβούλιο γραφείων εργασίας που μέσα του ν αντιπροσωπεύονται όχι μόνον τό Κράτος μάλιστα και οι επαγγελματικές οργάνώσεις των εργατών και των εργοδοτών, οι δήμοι ή οι κοινότητες και άλλοι χητισμοί παράγοντες, ως ειδικοί έπιστήμονες κλπ. Χρειάζεται έπί πλέον στην άρχή και προπαγάνδα για τη διαφήμιση των γραφείων αυτών μέχρι που ν άποκτήσει την έμπιστοσύνη του κοινού ο νέος αυτός θεσμός, που ως τώρα, όπως έφαρμόστηκε, δέν μπόρεσε φυσικά να τό πετύχει.—Και χρειάζεται τέλος να έχουν όλα αυτά τά γραφεία χωριστό τμήμα για γυναίκες, αφού εκεί υπάρχει ή μεγαλύτερη έλλειψη εργασίας, που να τό διευθύνει γυναίκα. Γιατί και στο σημείο αυτό δέν πρέπει να παραμεριστεί ο ψυχολογικός παράγοντας. Γιατί μια γυναίκα που ζητάει δουλειά εύκολότερα θά συνεννοηθεί σάν έχει αντίκρου της άλλης γυναίκα,—όταν μάλιστα δέν έχει ώρισμένο έπάγγελμα, άλλ είναι άτεχνη ή με άτελή μόρφωση και από την ανάγκη των πραγμάτων θά χρειαστεί να έξασκήσει έπάγγελμα κατώτερο της διανοητικής της άναπτύξεως, της άνατροφής ή ακόμα, άλλοίμονο, και έστω για λίγο, και της άτομικής και σωματικής της άντοχής πολλές φορές. Όλα αυτά είναι ανάγκη να έχουμε υπ' όψη μας στην έντελώς άνώμαλη περίσταση που βρισκόμαστε όπου τό άτομο άναγκαστικά φθείρεται για να έπαρκέσει στις στοιχειώδεις άνάγκες του μέσα σε μια ζωή έξαιρετικά έντατική. Και οι άνάγκες αυτές είναι τρομερά δυσβάστακτες από γυναίκες μητέρες ανήλικων παιδιών που έπί πλέον δουλεύουν και πληρώνονται με τόσο άνισους όρους σχετικά με τον άντρα.

Έτσι στα γραφεία αυτά πρέπει όχι μόνον να παρέχεται τυπικά και μηχανικά εργασία, μάλιστα μέσα να γίνεται ένας προσανατολισμός επαγγελματικός, στην άρχή κατ' ανάγκην μόνο άνάλογα με τις οικονομικές συνθήκες, μάλιστα που θά μπορούσε συντομώτα να έξελιχθεί σε προσανατολισμό στην εργασία, όσον άφορά εκείνες που πρωτομπαίνουν στη δουλειά, στηριγμένο και στις άτομικές κλίσεις και δεξιότητες, όσες τουλάχιστον είναι εκδηλες και κατ' ανάγκην άντιληπτές στους γονείς ή σαυτό τό παιδί, για να φτάσει ύσως με πολύ καιρό να βασιστεί και στον τόπο μας στο ψυχολογικό πείραμα που εφαρμόζεται με τόση έπιτυχία άλλού.

Και στο σημείο αυτό ή ιδιωτική πρωτοβουλία θά είχε να προσφέρει πολλά. Στην Άμερική και στη Γαλλία τελευταία λειτουργούν ιδιωτικοί σύλλογοι με

σκοπό να χρησιμεύουν για σύνδεσμος μεταξύ σχολείου και των ειδικών για τα παιδιά εκεί τμημάτων των γραφείων εργασίας, που φροντίζουν και για τον επαγγελματικό τους προσανατολισμό.

Οι Σύλλογοι αυτοί παρακολουθούν το παιδί στο σχολείο, κύρια στα τελευταία χρόνια της γενικής εκπαίδευσης, εξετάζουν τις οικογενειακές και οικονομικές συνθήκες της ζωής του, προσπαθούν να παρατείνουν τη μόρφωση παιδιών με μικρά οικονομικά μέσα, όχι μόνο με οικονομική ενίσχυση, μα και με παροχή εργασίας προσθέτου ή τακτικής στην περίπτωση ανεργίας στους γονείς, αδελφούς μεγαλύτερους, ή και με άλλα μέσα ηθικής ενίσχυσης. Παρακολουθούν ακόμα το παιδί, οι σύλλογοι αυτοί, στη δουλειά του, στο διάστημα της επαγγελματικής μαθητείας με το σκοπό να πετύχουν για καθένα εργασία, κατά το δυνατόν, κατάλληλη και προσαρμοσμένη στις διανοητικές και τις ψυχικές του ιδιότητες, αλλά και τη σωματική του άντοχη και τις ιδιαίτερες δεξιότητες. Όλα αυτά λαμβάνονται υπ' όψη και για τον προσανατολισμό στο επάγγελμα, καθώς και τα υπάρχοντα κενά ή η μεγάλη προσφορά εργατικών χειρών που παρατηρείται σε μερικά επαγγέλματα σε όλη τη Χώρα, ακόμα τα περισσότερο καλοπληρωμένα επαγγέλματα, όσα ακόμα έχουν χειριστότερο μέλλον, ή ακόμα η ανάγκη της επαγγελματικής μόρφωσης σε δυο επαγγέλματα ώστε το ένα να συμπληρώνει το άλλο επ' όσον απ αυτή τη φύση του το πρώτο επιβάλλει περιοδική ανεργία (!) π. χ. όταν ένα κορίτσι μορφωθεί στο επάγγελμα της ράφτρας περισσότερο από τη καπελλοῦς, ακόμα δε περισσότερο της ράφτρας ανδρικών ενδυμάτων, πρέπει να έχει υπ' όψη του πως ώριμες εποχές το χρόνο από 1 ως 5 μήνες δεν θάχει δουλειά, ότι θα χρειαστεί να καταρύγει σε δεύτερο συμπληρωματικό επάγγελμα π. χ. κέντημα, πλέξιμο επίπλων, διακόσμηση, ζωγραφική κομποτεχνιών, κλπ.

Είναι περιττό νομίζω να εξάρω διεξοδικότερα τη σημασία ενός τέτοιου σκοπού γιατί είναι καταφανής τόσο από τη φυσιολογική και την ηθική της άποψη όσο και την καθαρά οικονομική. Γιατί όσο η εργασία είναι περισσότερο προσαρμοσμένη προς τις φυσικές δεξιότητες και δεν βλάπτει τουλάχιστον, αν δεν προάγει τις ψυχικές ικανότητες, τόσο η ατομική παραγωγικότητα αυξάνει αλλά και βελτιώνεται η ποιότητα της παραγωγής, και, το σπουδαιότερο, δε φθείρεται η ζωή, το ανθρώπινο υλικό όπως γίνεται σήμερα όταν η μηχανή αποσυντίθεται σαν χρησιμεύει σε λειτουργία που δεν προβλέπεται στον αρχικό της προορισμό και στην αρχική της κατασκευή.

Τέτιες ενέργειες της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, συστηματοποιήμενες όμως, εξυπηρετούν άραγ μα ασφαλώς και μια μελλοντική οικονομική εξέλιξη.

Τα γραφεία για την εξεύρεση εργασίας μόνο αν εργαστούν σε ένα τέτιο πλαίσιο και με τόση μόνον έκταση, μπορούν να έχουν πραγματικά αποτελέσματα.

Και είναι τόση η ανάγκη της ίδρυσής των ιδιαίτερα για τις γυναίκες! Έχει ειπωθεί—και είναι αληθινό κατά μέρος;—πως δεν υπάρχουν πια εργασίες ιδίως για γυναίκες και πως πρέπει να δημιουργηθούν, ότε φυσικά, σύμφωνα με το επιχείρημα αυτό, ο όλος της παροχής εργασίας των γραφείων αυτών περιορίζεται εις το ελάχιστον όριον. Έν τούτοις σε μερικούς κλάδους και σε μερικές πόλεις υπάρχει έλλειψη σε ώριμα επάγγελα, ενώ στις άλλες αρκετή προσφορά εργασίας και ακόμα—όσο και αν φανεί άπίθανο—στην

(1) Αν στον τόπο μας η περιοδική ανεργία είναι μικρότερη, ιδιαίτερα στην Αθήνα, αυτό συμβαίνει μόνο με τον αιφνίδιο υπερπληθυσμό και πάλιν είναι μικρότερη μόνο για τους τεχνίτες κάθε επαγγέλματος κι όχι για τους μέτριους ή και τους ακατάριστους εργάτες και των δύο φύλων.

Ίδια ακόμα πόλη—υπάρχει και μερική ζήτηση εργατικών χειρών και σύγχρονα μεγάλη προσφορά, και τούτο γιατί δεν υπάρχει ένα κέντρο που να κατευθύνει την προσφορά αυτή της δουλειάς. Αλλά και για τις καθημερινά δημιουργούμενες βιομηχανίες όσο και για το άνεργο εργατικό προσωπικό, τα γραφεία αυτά θα παρείχον μεγάλες υπηρεσίες.

Πόσοι ειδικοί τεχνίτες μένουν χωρίς δουλειά ή εξασκούν άλλο επάγγελμα χωρίς να ξέρουν ότι μπορεί να χρησιμοποιηθούν στην ειδικότητά τους. Και δεν θα μπορεί να ξέρει βέβαια ο εργάτης ή η εργάτρια σε ποιά πόλη ιδρύεται καινούργια βιομηχανία, ξέρομε δε όλοι πως σήμερα στον τόπο μας παρατηρείται μια καταπληκτική πρόοδος του βιομηχανισμού.

Τα γραφεία εργασίας ασφαλώς πρέπει ναγκαλιάζουν και τον κλάδο της υπηρετικής γυναικείας εργασίας.

Είναι γνωστά τα υπάρχοντα γραφεία του είδους αυτού και δεν διαφεύγουν κανενός την αντίληψη οι κίνδυνοι που διατρέχουν σε μερικά απ αυτά άπροσπάτητα κορίτσια, μέσα σε μιάν ατμόσφαιρα κατά το μάλλον και ήττον ύποπτη με σιταντήσεις κάθε τύπου.

Και είναι γνωστό ακόμα πως κανενός είδους έλεγχος δεν γίνεται στα γραφεία αυτά. Η αστυνομία έπεμβαίνει ίως τυπικά σε περιπτώσεις καταγγελιών. Τέτια γραφεία όμως η πρέπει να έλεγχονται αυστηρότατα και αδιάκοπα, τόσο για την ηθική τους επίδραση όσο και για την οικονομική έκμετάλλευση η πρέπει να κλείνονται. Στον τόπο μας όπου όλοι οι έλεγχοι σκοντάφτουν και μηδενίζονται σύντομα, είναι ανάγκη να γίνει το δεύτερο. Έγεννήθηκε μάλιστα κάποτε σκέψη για τη κατάργησή τους στην υπηρεσία Έπιθεωρήσεως Έργασίας, μα έμεινε χωρίς πραγματοποίηση. Αν πρόκειται να ζημιωθούν 20 ή 30 άτομα, το Κράτος δε πάρει φροντίδα για αυτό, βάζοντας ένα χρονικό όριο για τη βαθμιαία κατάργησή τους: τουλάχιστον όμως δε απαγορευθεί η ίδρυση νέων.

Και ακόμα στη σειρά των σκέψεων αυτών θ' αναφέρω πως χρειάζεται να γίνεται αυστηρότατος έλεγχος στους έπαρχακούς, ταχυδρόμους κυρίως των νησιών του Αιγαίου, που μαζί με τα δέματα των χωρικών μεταφέρουν νεαρά κορίτσια χωρίς καμιά γνώση του περιβάλλοντος που θα ζήσουν και θα εργαστούν, ηλικίας από 10 αλλοίμονο χρόνων ή και μικρότερα ακόμα, που τα παρέλαβαν από άπορους ή και άνοητους ή έκμεταλλευτάς γονείς για να τα τοποθετήσουν σε διάφορες οικογένειες, αδιάφορο καλές ή κακές, τίμιες ή ανήθικες.

Είναι άπόλυτος ανάγκη να επέμβει το Κράτος και στο σημείο αυτό: είναι ανάγκη να έμποδιστεί η τοποθέτηση σε εργασία νεαρών κοριτσιών από ανθρώπους που, αν δεν είναι ύποπτοι είναι τουλάχιστον έντελώς αναρμόδιοι για αυτή τη δουλειά που απαιτεί τόση εύσυνειδησία. Και είναι ακόμα γνωστοί οι διάφοροι άλλοι τύποι δήθεν μεσιτών, γνωστών προαγωγών που παρασύρουν τα άφελη θύματα.

Για όλους τους λόγους που ανέφερα πρέπει να γίνει σαβαρή εργασία για την ίδρυση των γραφείων εργασίας.

Αλλά ποιός από τους παράγοντες που ανέφερα θα την κάνει; Το Κράτος οι Δήμοι, η ιδιωτική πρωτοβουλία, οι επαγγελματικές οργανώσεις;

Μόνο με τη συνεργασία των παραγόντων αυτών μπορούμε να ελπίζομε πως θα εύρεθεί η οικονομική επάρκεια και το κατάλληλο προσωπικό. Αλλά για όλα αυτά χρειάζεται πρώτα ειδική νομοθεσία που θα υποχρεώσει τους δήμους να εισφέρουν—έστω και τα οικήματα—μαζύ με τες επαγγελματικές οργανώσεις εργοδοτών και εργατών, ενώ το Κράτος θ' αναλάμβανε τη μισθοδοσία—ή μέρος της—του προσωπικού με επιχορήγηση που θα μπορούσε μετά την οργάνωσή τους να είναι ανάλογη με τον αριθμό των τοποθετήσεων κάθε γραφείου για κάθε χρόνο. ΜΑΡΙΑ ΣΒΛΟΥ